

A Győri Ítéltábla dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a Pintér és Szabó Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Székesfehérvári Törvényszék 2017. március 21. napján kelt 48.P.21.091/2016/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 11. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a peres felek között 2008. május 29. napján fogyasztói kölcsönszerződés jött létre, amelynek VIII.9. pontja szerint „A Bank által nyújtott Kölcsön és járuléka mindenkor összegének megállapítása szempontjából a Bank üzleti könyvei az irányadóak, kivéve, ha azok bizonyíthatóan tévesek.”

A felperes a keresetében a kölcsönszerződés VIII.9. pontja szerinti kikötés tisztességtelenségének megállapítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a támadott kikötés kizárólag az alperes nyilvántartását tekinti hitelesnek a felperes tartozása megállapítására, ezért a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés b) pontjába ütközik, továbbá sérti a Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés j) pontját is, mert a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára fordítja meg. E körben azzal érvelt, hogy a kikötés alapján a felperes lemondott arról a lehetőségről, hogy a felek közötti jogvita esetén kétségbe vonja az alperes által meghatározott követelés mértékét. Az így meghatározott, és közjegyzői okiratba foglalt követelés alapján pedig ellene közvetlen végrehajtás indulhat, amellyel szemben csak az általa kezdeményezett végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben történő és rá háruló bizonyítás sikeressége esetén kereshet jogorvoslatot.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben történő marasztalására irányult.

Álláspontja szerint a kikötés nem tisztességtelen, a pénzügyi intézmény a Hpt. szerint köteles a tartozások nyilvántartására, amely érdekében megfelelő szakértelemmel rendelkező apparátust működtet, a kikötés alapján pedig a felperes nincs elzárva a kimutatásban foglaltak vitatásától.

A rendelkezés a bizonyítási terhet sem fordítja meg a fogyasztó hátrányára, ugyanis a közvetlen végrehajthatóságot nem a kikötés alapozza meg, hanem az, hogy a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatban szereplő követelés megfelel a Vht. 23/C.§ (1) bekezdésében és az 1991. évi XLI. törvény 129.§-ában foglalt feltételeknek. Így a felperes - amennyiben nem ért egyet az alperes nyilvántartásával - végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben érvényesítheti igényét, amely egy speciális pertípust, de nem a bizonyítási teher megfordulását jelenti.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte az alperes javára 38.100,- Ft perköltség megfizetésére.

Az ítéletének indokolásában rámutatott, hogy az alperesnek jogszabályi kötelezettsége a tartozások nyilvántartása, ellenőrzése, és a behajtással kapcsolatos tevékenység, ezért nem tisztességtelen az, ha az alperes a saját kimutatásait veszi figyelembe.

Hangsúlyozta, hogy a kikötés nem zárja el a fogyasztót attól a lehetőségtől, hogy az alperes kimutatását vitassa. A támadott rendelkezés csak segédletet ad a tartozás összegének megállapításához, de nem biztosít kizárólagos jogosultságot.

Az alperest nem a kikötés, hanem a Ptk. 283.§ (1) bekezdése jogosítja fel a felperesi teljesítés szerződésszerűségének vizsgálatára.

Álláspontja szerint a kikötés alapján a bizonyítási teher sem fordul meg, mert a végrehajtási záradékolás alapja nyilvánvalóan az alperes közlése, azt a záradékolást végző közjegyző nem is vizsgálhatja összecszerűségében. A vita esetén indult végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben pedig a bizonyítási terhet nem a kikötés, hanem a Pp. 164.§ (1) bekezdése állapítja meg.

Az ítélet megváltoztatása, másodlagosan annak hatályon kívül helyezése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 221.§ (3) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségének, az ítélet indokolása csak formális, hiányos.

Érdemben arra hivatkozott, hogy a perbeli kikötés alapján az alperes egyoldalúan vezetett nyilvántartásai, könyvei szerinti tartozás összegét jogosult az alperes közokiratba foglaltatni, és annak alapján a végrehajtást elrendelni. Mindez pedig azzal a következménnyel jár, hogy a felperes az alperes ellen indított végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben bizonyíthatja, hogy az alperes követelése részben vagy egészben megszűnt.

A kikötés kizárólag az alperes nyilvántartását tekinti hitelesnek a felperes tartozása megállapítása szempontjából, kizárva a felperest abból az egyeztetési folyamatból, amelynek célja - a felek közötti vita esetén - annak megállapítása, hogy a felperes teljesítése szerződészerű-e.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozott és az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének is eleget tett.

Fenntartotta az elsőfokú eljárásban a kölcsönszerződés VIII.9. pontja tekintetében előadott álláspontját.

Érvelésének alátámasztására hivatkozott a Kúria Pfv.I..../2016/5. számú és a Szegedi Ítéltábla Pf.III...../2016/4. számú ítéletében foglaltakra és azt kérte figyelembe venni.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt az alábbiak szerint alaptalannak ítélte.

Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a rendelkezésre álló adatok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg. Az abból levont jogi következtetése és érdemi döntése is helytálló. A fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Az elsőfokú bíróság a felperes által hivatkozottakkal ellenétben az indokolási kötelezettségének eleget tett, az indoklás nem hiányos, kellően részletes abból a szempontból, hogy a kereset elutasítására mely ok(ok)ból került sor. Így ebből az okból az ítélet hatályon kívül helyezésére nem kerülhet sor.

Az ítéltábla álláspontja szerint a perbeli kikötés nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§. (1) bekezdés b.) pontjába az alábbiak miatt.

Deviza alapú szerződéses konstrukció esetén különösen bonyolult annak megállapítása, hogy mennyi a tartozás mindenkori összege. Ehhez megfelelő tartalmú nyilvántartás, bonyolult számítások elvégzése szükséges, ami tárgyi eszközök meglétét, apparátus foglalkoztatását feltételezi, szakértelmet igényel, amelyre a pénzügyi intézménynek van lehetősége. Ugyanakkor mindez a hitelintézetek jogszabályban előírt kötelezettsége is.

A szerződéskötéskor hatályos 1996.évi CXII. törvény (Hpt.) 206.§-a szerint az alperes köteles rendszeresen tájékoztatni a felperest a tartozás alperes által nyilvántartott összegéről, amely ellen a felperes kifogást emelhet, illetve részletes kimutatást kérhet.

Az tényként állapítható meg, hogy az alperes eleget tett a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségének, mivel folyósította a kölcsönt. Ezt követően pedig a saját érdekében állt, hogy figyelemmel kísérje a visszafizetési kötelezettség teljesítését. Ha a pénzügyi intézmény nem ítéli szerződésszerűnek az adós teljesítését, nem zárható el attól, hogy felszólítsa a teljesítésre és a felszólítás eredménytelensége esetén felmondja a jogviszonyt.

Életszerű és nem jogsértő, ha a pénzügyi intézmény jogszabályi rendelkezés alapján a tartozás nyilvántartására köteles, a tartozás összegének közlésekor a saját kimutatásait veszi alapul.

A perbeli kölcsönszerződés VIII.9. pontjában foglaltak kizárólag támpontot adnak a tartozás összegének megállapításához, de nem biztosítanak kizárólagos jogosultságot. A felperes azonban nincs elzárva sem a jogviszony fennállása alatt, sem a szerződés felmondását követően attól, hogy az alperes által közölt adatokat vitassa.

A támadott szerződési feltétel az ítéltábla megítélése szerint - egyetértve a Kúria Pfv.I..../2016/5.számú határozatában kifejtettekkel - az alábbiak miatt nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. §. (1) bekezdés j) pontjába.

A Hpt. 206. § (1) és (2) bekezdése előírja, hogy folyamatos szerződések esetében a pénzügyi intézmény köteles az ügyfél részére legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást (kivonat) küldeni, a számláról megküldött kimutatást - az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában - elfogadottnak kell tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított hatvan napon belül írásban nem emelt kifogást; ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét.

Az „elfogadottnak kell tekinteni” e jogszabályban sem értelmezhető egyfajta „biankó tartozás-elismerésként”, erre utal az a záró fordulat, hogy „ez nem érinti a követelés érvényesíthetőségét”.

A követelésnek tehát a hitelező általi peres eljárás útján való érvényesítése esetén is a pénzügyi intézményt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek keretében milyen összegű kölcsönt, milyen feltételek mellett folyósított az adós, az adós mennyit teljesített, s ennek eredményeképpen mekkora az adós tartozása.

A pénzügyi intézmény ezirányú tényállítása azonban nyilvánvalóan a saját, s a fentiek szerint a legalább évenként a fogyasztó számára is közölt nyilvántartásán alapulnak. A fentiek adós általi vitatása esetén a pénzügyi intézménynek az alapul szolgáló nyilvántartások elszámolási elveit, módszerét, adatait be kell mutatnia, le kell vezetnie. Amennyiben az adós ezek után azt állítja, hogy a pénzügyi intézmény elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg hibás a számítása, vagy azt állítja, hogy a banki nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben a részéről nagyobb összegű teljesítésre került sor, úgy ezen állításait a Pp. 164. §. (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, tehát a bizonyítás általános szabályainak megfelelően már neki kell bizonyítania.

A bizonyítás fentiek szerinti menetét a perben támadott rendelkezés tehát nem befolyásolja.

A Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdése j) pontjával kapcsolatosan a tisztességtelen az lenne, ha a pénzügyi intézmény ok nélkül hárítaná át a bizonyítási terhet a fogyasztóra. A végrehajtási záradékolás esetén valóban az alperes közlése a záradékolás alapja a tartozás összegéről, de vita esetén ez nem több, mint az alperes nyilatkozata. Tehát e perben sem az általános szerződési feltétel vitatott rendelkezése, hanem a közokirat záradékolhatóságának törvényi konstrukciója fordítja meg a bizonyítási terhet.

Abban az esetben, ha a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló és tartozáselismerő nyilatkozat alapján, annak végrehajtási záradékkal való ellátásával megindított végrehajtási eljárás van folyamatban, úgy az adós a Pp. 369. §-ában foglalt tényekre hivatkozással végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti pert kezdeményezhet, s ennek során a per alapjául szolgáló tényállítása bizonyítására a Pp. 164. §. (1) bekezdése értelmében ugyancsak az adós köteles.

A támadott rendelkezés nem biztosít több jogosultságot a pénzügyi intézménynek és nem ró többet a fogyasztóra annál, mint ami a Pp. okirati bizonyításra irányuló, továbbá a bizonyítási terhet és kötelezettséget meghatározó (Pp. 164. §.) rendelkezéseiből, illetve a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását, ekként a végrehajtásnak a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő jogszabályi rendelkezésekből egyébként fakad.

A kikötés tehát a Ptk. 209. §. (5) bekezdés második fordulata alapján nem minősülhet tisztességtelennek, hiszen a fenti jogszabályi előírásoknak megfelelően határozták meg.

A rendelkezés olyan jogszabályi előírásoknak megfelelően került meghatározásra, melyek összhangban vannak a végrehajtás közjegyzői okirat záradékolás útján való elrendelésének jogszabályi lehetőségével, tehát azzal a jogintézménnyel, amely az Alkotmánybíróság ide vonatkozó határozata értelmében nem alkotmányellenes, a szabályozás nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot (1423/B/2010. AB határozat, 1245/B/2011. AB határozat), s amely az Európai Bíróság C-32/14. számú ügyben hozott határozata szerint nem összeegyeztethetetlen a 93/13. EGK irányelv fogyasztóvédelmi követelményeivel.

Mindezek alapján az ítéletábrázoló az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§. (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a felperes peres lett, ezért a Pp.78.§. (1) bekezdése alapján a felperes köteles az alperes felmerült (bruttó összegű), a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) bekezdése szerint megállapított másodfokú perkieljárásának a megfizetésére.

Győr, 2017. szeptember 7.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül: kiadó